

FRAGMENTE BIOGRAFICE ALE NOBILILOR FLORE ÎN SECOLELE XVI–XVII

Dragoș Lucian Țigău*

Cuvinte-cheie: Banat, Caransebeș, Flore, genealogie, nobilime

Keywords: Banat, Karansebes, Flore, genealogical table, nobility

Însemnata nobilime din partea montană a Banatului, recunoscută ca atare în documentele secolelor XVI–XVII¹, cuprinde numeroase familii distinse a căror existență a fost mai mult sau mai puțin cercetată de către istorici. Unul din neamurile ilustre ale acelei perioade a purtat numele Flore/ Florea, însă evoluția lui nu s-a bucurat de o analiză specială. Cauza rezidă în simplul fapt că suportul documentar este disparat, lacunar și relativ restrâns. Pentru secolele XVI–XVII, mărturiile istorice ilustrează existența a doar opt membri ai familiei, legăturile de rudenie fiind foarte rar specificate. În aceste condiții, nu se pot evidenția decât fragmente biografice pentru acest neam bănățean. Informațiile disponibile confirmă totuși faptul că familia Florea a fost înstărită, a avut rang nobiliar, a ocupat funcții importante la nivel local, bucurându-se de influență și prestanță în societatea bănățeană.

Numele de familie este redat în mod constant sub forma *Flore*, un derivat al patronimicului românesc Florea.² Numele a fost purtat în epocă de persoane din tot spațiul românesc și din toate categoriile sociale: jupan *Vâlcsan al lui Florea* din Țara Românească (1436–1445)³; *Flore Walachus* din Cizer (jud.

* Școala Superioară Comercială “Nicolae Kretzulescu” București, b-dul Hristo Botev, nr. 17, e-mail: dragoslucian68@yahoo.com

¹ Aprecierile misionarilor iezuiți despre Caransebeș: *residenza di nobili* (1583), *est enim ibi magna nobilitas* (1586), în *Călători străini despre Țările Române*, vol. II (București, 1970), 557; III (1971), 121. Comunitatea nobiliară era nu doar numeroasă, ci și înzestrată cu privilegiul puterice, așa cum se remarcă într-un raport către principe, din 1561: *habere ipsam universitatem nobilium efficacia privilegia* (Frigyess Pesty, *A szörényi bánóság és Szörény vármegye története*, vol. III (Budapest, 1878), 300, nr. 221).

² Cristian Ionescu, *Dicționar de onomastică* (București, 2001), 179.

³ *Documenta Romaniae Historica*, seria B: Țara Românească, vol. I (1247–1500) (București, 1966), 140, 173, nr. 77, 98.

Sălaj), la 1449⁴; *Flore Tofana*, iobag din Velchest (zona Făgetului) în 1588⁵; chib-zuitul *Demetrius Flore* din Bocșa Vasiovei (1597)⁶ etc.

Floreștii fac parte din grupul familiilor (Bucoșnița, Fodor, Ivul, Josika, Lățug, Moise, Peica, Simon, Tivadar și Vaida) care s-au afirmat mai târziu în societatea medievală bănățeană, mai precis, începând cu primele decenii ale veacului XVI. Primul reprezentant cunoscut al familiei este *Petru Flore*. La 17 noiembrie 1528, el figurează ca proprietar al unei curți din apropierea zidului de incintă al Caransebeșului.⁷ După multe decenii (30 ianuarie 1566), numele revine în acte, dar fără a oferi garanția că se referă, chiar și indirect, la amintitul proprietar (*Flore Pether ffyaval*).⁸

Contemporani cu Petru au fost *Toma* și *Ioan Flore*. Cei doi intră simultan în lumina documentelor, figurând ca martori în procesul de proprietate dintre nobilii Fodor și Vaida (10 octombrie 1539).⁹ Pentru *Thomas Flore de Sebes*, audierea din 1539 rămâne singura dovadă a existenței sale. În schimb, viața lui *Ioannes Flore de Sebes, nobilis* se poate reconstitui acceptabil, pe baza unor consemnări mai generoase.¹⁰ El a fost însurat cu Ana, fiica lui Nicolae Nowcha/ Nopche, amănunt dezvăluit foarte târziu, când toți erau demult decedați (20 august 1581).¹¹ Căsătoria s-a încheiat după 6 noiembrie 1535, dată la care sunt amintite Caterina și Ana – văduva, respectiv fiica (nemăritată) lui Nicolae Nowcha.¹² Mariajul a fost binecuvântat cu doi copii, dar s-a destrămat după 10–12 ani, prin moartea Anei. La 15 noiembrie 1548, Ioan era deja văduv și se confrunta în instanță cu soacra sa, Caterina Nowcha, pentru dreptul de a-și crește și educa băieții. Cei doi fii (*duo filii*) erau destul de mari, pentru că instanța districtului Caransebeș și tribunalul comitatului Timiș, prezidat de comitele Petru Petrovici, au luat în seamă și au aprobat preferința minorilor de a rămâne cu tatăl lor.¹³ Viața nobilului Ioan Flore poate fi urmărită până la începutul anilor '60 ai secolului. În august 1561, el se afla în litigiu cu nobilul Ioan Fiat, dar în februarie 1566, era amintit ca decedat, procesul fiind continuat de urmașul său, Nicolae Flore.¹⁴

⁴ Magyar Nemzeti Levéltár, *Diplomatikai Levéltár*, DL 36391 (registru p. 68, nr. 1).

⁵ *Az Erdélyi Káptalan jegyzőkönyvei 1222–1599*, Zs. Bogdándi, E. Gálfi, eds. (Kolozsvár: Az Erdély Múzeum-Egyesület Kiadása, 2006), 222, nr. 584 (în continuare: EK).

⁶ Fr. Pesty, *Krassó vármegye története*, vol. IV (Budapest, 1883), 193, nr. 490.

⁷ Pesty, *Szörényi*, III, 180, nr. 151.

⁸ *Ibid.*, 336, nr. 238.

⁹ Adrian Magina, "O ascultare de martori și realități bănățene într-un document din 1539," în *Analele Banatului*, Serie Nouă, Arheologie-Istorie XXII (2014): 274, nr. I.

¹⁰ Pesty, *Szörényi*, III, 233, 259, 265–268, nr. 183, 194, 200–202.

¹¹ EK, 117–118, nr. 293–294.

¹² Pesty, *Szörényi*, III, 200, nr. 162.

¹³ *Ibid.*, 257–259, nr. 194.

¹⁴ *Ibid.*, 349–351, nr. 246.

Din cei doi fii menționați la 1548, doar unul, anume *Nicolae Flore*, s-a bucurat de atenția documentelor și de considerația societății severinene, în a doua jumătate a secolului XVI. Sursele referitoare la el se concentrează în intervalul februarie 1566–aprilie 1594. Ascendența sa este arătată în mărturiile anilor 1566–1567 (*Nicolaus filius quondam Joannis Flore de Karansebes*), sursele ulterioare oferind precizări suplimentare: *Néhai Floreh Ioannak, néhai Nophchie Miklós leányától: néhai Annától született fia: Nicolae...* (1581).¹⁵ Nicolae apare căsătorit în momentul deplinei sale maturități, partenera sa de viață fiind nobila (*generosa*) Sofia Pribeg, fiica alesului răposat Ioan Pribeg (decembrie 1590).¹⁶ Viața lui Nicolae s-a terminat, foarte probabil, la începutul secolului al XVII-lea, la aproape zece ani după ultima menționare directă. Conscrierea fiscală realizată la ordinul autorităților imperiale în anul 1603, îl arată ca proprietar nominal în câteva sate bănățene. Pe de altă parte, el nu figurează în lista numeroșilor nobili care și-au declarat azeziunea la tabăra habsburgică (februarie 1603), fapt ce poate sugera nu doar opțiunea politică, ci și dispariția sa fizică.¹⁷ Posteritatea acestui nobil rămâne necunoscută.¹⁸

Ultimii doi reprezentanți ai familiei din secolul al XVI-lea au fost *Ștefan* și *Barbara Flore*, fiecare din ei fiind cunoscuți prin intermediul unei singure mărturii. Existența lui Ștefan Flore se întrevede din sentința princiară emisă la 6 februarie 1566, prin care i s-au confiscat toate bunurile funciare și mobile, pe motivul uciderii fratelui său (*prefatus Stephanus Flore, contra manifestum dei preceptum, et fraternam charitatem ac dilectionem proximi, fratrem eius sibi sanguine junctum, more sicario interemerit*).¹⁹ Amănuntele din document sunt importante din perspectivă genealogică, mai ales dacă sunt coroborate cu detalii din înscrisurile anterioare. Pornind de la realitatea că Nicolae și Ștefan au avut fiecare câte un frate, se poate admite posibilitatea ca ei să fi fost veri. Nu este exclus ca Ștefan să fie urmașul aceluia Toma Flore din 1539. Totodată, există o identitate frapantă între denumirile părților posesionare confiscate lui Ștefan și numele trupurilor de moșii stăpânite odinioară (august 1534) de pomenitul Nicolae Nowcha, socrul lui Ioan și bunicul lui Nicolae Flore.²⁰ Această coincidență sporește convingerea înrudirii apropiate dintre Nicolae și Ștefan Flore.

¹⁵ Ibid., 352, nr. 246; EK, 117–118, nr. 293–294.

¹⁶ EK, 296, 298, nr. 798, 801.

¹⁷ Costin Feneșan, *Diplomatarium Banaticum*, vol. II (Cluj-Napoca: Mega, 2017), 279–280, nr. 103; *Monumenta Comititalia Regni Transsylvaniae*, ed. Szilágyi Sándor, vol. XVII (1679–1682) (Budapest, 1894), 405–410, nr. 8–9 (în continuare: MCRT).

¹⁸ A se compara schemele genealogice contradictorii publicate în 1877 de Pesty, *Szörényi*, I, 474 și II, 475. În realitate, la 1590, numele Sofia era purtat de două doamne înrudite: Sofia Flore era fata lui Ioan Pribeg, acesta fiind văr primar cu Sofia Pribeg, măritată cu Ladislau Lățug din Delinești (EK, 296–298, nr. 798, 801).

¹⁹ Pesty, *Szörényi*, III, 341–342, nr. 239.

²⁰ Ibid., 197, nr. 162.

Barbara Flore este menționată la deplina maturitate, fiind deja văduvă după alesul nobil Mihai Fodor din Var (12 aprilie 1586).²¹ Se pare că nu a avut copii, întrucât clauzele răscumpărării unui zălog cu scadența la opt ani nu fac referire la niciun urmaș.

Pentru secolul al XVII-lea, nu se cunosc decât doi reprezentanți ai familiei, anume nobilii *Sigismund* și *Ioan Flore*. Prima informație despre Sigismund, din 1628, este oarecum indirectă, atunci fiind menționat unul din iobagii săi din satul Iaz.²² Următoarele știri sunt foarte distanțate în timp (1642, 1654–1656), ultima arătându-l căsătorit cu Sara Nalácz.²³

Despre Ioan Flore se poate afirma doar că a fost de origine bănățeană pentru că majoritatea mărturiilor îl surprind departe de locul străbunilor. O ascultare de martori realizată la Făgăraș, pe 25 februarie 1685, începe chiar cu: *nobilis Joannes Flore de Karan-Sebes, pronunc servitor spectabilis ac generosi domini Stephani Nalácz de eadem annorum circiter 25. citatus, juratus, examinatus fatetur ...*²⁴ Așadar, Ioan s-a născut pe la 1660, în refugiul transilvan al familiei sale. În august 1688, după alungarea otomanilor din Caransebeș, nobilul Florea s-a alăturat nobilimii severinene care și-a revendicat bunurile imobiliare strămoșești. El a solicitat nu doar restituirea propriei averi, ci și bunurile nobilului Grigore Tivadar, pe temeiul înrudirii mai îndepărtate (*Joannes Flore et Joannes Gellestei, legitimi successores per genealogiam Castrucz*).²⁵ Informațiile anterioare confirmă alianțele matrimoniale cu familiile bănățene Tivadar (stinsă spre sfârșitul secolului) și Căstruț/ Kastrucz, dar și înrudirea cu influentul neam Nalácz din Nălați-Hațeg care i-a oferit protecție. Scrisorile din 9 iunie și 22 iulie 1695 sunt ultimele mărturii despre existența nobilului Ioan Flore și a familiei sale.²⁶

Aspectele patrimoniale permit înțelegerea afirmării sociale și aprecierea locului familiei Flore în elita Banatului montan. În primele decenii ale secolului al XVI-lea, neamul nu s-a remarcat printr-o situație materială deosebită, fiind ignorat documentar. Primii doi membri cunoscuți, Petru și Toma Flore de Caransebeș, nu și-au depășit condiția de orășeni cu ceva avere. Semnalul ascensiunii a venit de la Ioan Flore care, în octombrie 1539, avea deja rang

²¹ Pesty, *Krassó*, IV, 117–118, nr. 451.

²² Pesty, *Szörényi*, II, 99, 501–502.

²³ *Ibid.*, 268, 303, 387.

²⁴ MCRT, XVIII (1683–1686) (Budapest, 1895), 306.

²⁵ C. Feneșan, “Caransebeșul la începutul celei de-a doua stăpâniri habsburgice (1688),” în *Revista Istorică*, Serie Nouă VII, nr. 1–2 (1996): 80, 82. Grigore Tivadar fusese soțul Anei Căstruț (*Kastrucz*) în 1640 (Pesty, *Szörényi*, I, 476; *Krassó*, II/2 (1884), 111).

²⁶ C. Feneșan, “Comitatul Severinului la sfârșitul secolului al XVII-lea,” în *Tibiscum* VII (1988): 211, nr. IX; C. Feneșan, “Stăpâni și supuși în comitatul Severinului în timpul celei de-a doua ocupații habsburgice (1688–1699),” în *Banatica* 14 (1996): 178–179.

nobiliar, moștenit de la părintele său ori câștigat prin merite proprii. De acum, toți membrii familiei apar cu titlul nobiliar (*generosus*, *-a*, *nobilis*), consistența sa fiind dată de avere și/ sau de funcțiile deținute. Mai mult, doi bărbați s-au ridicat la rangul de “ales” (*egregius*): Ioan Flore (11 iulie 1552) și Nicolae Flore (20 august 1581, 8 mai 1586, 2 mai 1590, 11 februarie 1594).²⁷

Prima informație edificatoare despre proprietățile funciare ale familiei provine din 6 februarie 1566, când nobilul Ștefan Flore, condamnat pentru fratricid, a fost deposedat de toată averea sa: părțile posesionare deținute în satele Armeniș, Feneș, Sadova, Slatina, Dalci, *Zarazpatak*, prediile *Gyuro* de Sus și de Jos, *Nagypatak* și *Zekes*, casa din Caransebeș, piese din aur și argint, bani și alte bunuri.²⁸ Tot pe atunci, era în plină desfășurare procesul dintre nobilii Ioan Fiat (fiul lui Francisc) și Nicolae Flore (fiul lui Ioan) pentru actele posesiilor Armeniș și Slatina, stăpânite în comun.²⁹ O scurtă analiză retrospectivă devoalează modalitatea prin care familia Florea a ajuns co-proprietară în satele amintite. La începutul secolului, nobilul Ladislau Fiat a reușit să recupereze părțile de moșie ale fratelui său, Ludovic, confiscate de regele Vladislav II tot pe motivul unei crime. Printre numeroasele posesii enumerate atunci se aflau toate cele care aveau să fie menționate și în 1566, cu excepția satului Dalci. Animat de dragostea frățească, Ladislau i-a restituit lui Ludovic averea pierdută, a obținut acordul banilor de Severin și pe cel al suveranului (22 iulie–28 august 1501) pentru această donație, dar i-a pus fratelui său condiția să accepte ca la moștenirea proprietăților să aibă dreptul nu doar băieții ci și fetele lor. Printre cei desemnați să asiste la punerea în posesie s-a aflat și Nicolae Nowcha din Slatina-Timiș.³⁰ Peste ani, la 24 iulie 1534, cu ocazia unui proces între membrii familiei Fiat, o martoră a declarat că, în 1501, Ladislau Fiat îl rugase pe Nicolae Nowcha să-și dea acordul ca posesiile să fie moștenite inclusiv de fete (*ut Ladislaus Fiath rogavit tempore prandy nobilem Nicolaum Nowtha ut filias faceret liberas in hereditate ipse enim Nicolaus Niowtha eo tunc noluit*).³¹ Această solicitare arată că Nicolae Nowcha nu era un simplu vecin, ci co-proprietar alături de familia Fiat. Înțelegerea ca dreptul de succesiune asupra pământurilor să aparțină și fetelor a fost contestată energic de Francisc, fiul lui Ludovic Fiat. După anul 1530, Francisc a încercat să-și îndepărteze verișoarele de la moștenirea patrimoniului imobiliar³² și, mai mult, să-i elimine pe ceilalți coproprietari. Într-o

²⁷ Pesty, *Szörényi*, III, 265, nr. 200; Pesty, *Krassó*, IV, 119, 151, nr. 452, 464; EK, 117–118, nr. 293–294; Feneșan, *Diplomatarium*, II, 178–179, nr. 58.

²⁸ Pesty, *Szörényi*, III, 341–342, nr. 239.

²⁹ *Ibid.*, 349–352, nr. 247.

³⁰ *Ibid.*, 137–143, nr. 124–125.

³¹ *Ibid.*, 191, nr. 158.

³² *Ibid.*, 182–192, 195–197, nr. 153–155, 157–158, 161.

primă fază, demersurile sale pernicioase au avut efectul scontat, dovadă că la 10 august 1534, regele Ioan Zápolya, dezinformat și rău sfătuit, a confiscat nobilului Nicolae Nowcha, pentru necredința arătată (*per notam infidelitatis*), toată posesia Dalci, precum și părțile stăpânite în satele Armeniș, Sadova, Gyuro, Feneș, Gropile, Valea Mare, Zekas, Slatina, Zarazpatak și Mazthakan, suveranul donând aceste posesii lui ... Francisc Fiat! Transferul de proprietate s-a realizat cu dificultate, dovadă că, la 5 octombrie 1535, regele a întărit donația, iar la 6 noiembrie capitlul arădean a încercat să-l pună în posesie pe beneficiar. Înstăpânirea s-a lovit de o puternică opoziție, formulată de nouă persoane nobile, între care Caterina și Ana – văduva, respectiv fiica celui deposedat.³³ În perspectivă, drepturile celor două femei au fost susținute de Ioan Flore, proaspătul lor ginere/ soț, care avea tot interesul să preia numeroasele posesii ale răposatului socru. Acest sprijin se întrevede la 26 aprilie 1537, când Francisc Fiat a interzis Cătălinei/ Caterinei Nowcha să ocupe părți din satele Armeniș, Sadova, Slatina, *Zarazpatak* și Dalci, uzând de drepturile sale matrimoniale.³⁴ Opreliștea arată tenacitatea doamnei pentru păstrarea moșiilor confiscate în 1534 și 1535, ea fiind încrezătoare nu doar în dreptatea proprie, ci și în ajutorul ginerelei ei. Succesul nu a întârziat prea mult, dovadă că părțile posesionare ale lui Nicolae Nowcha au fost recuperate de Ioan Flore și au rămas în familia acestuia.

Foarte obscură rămâne modalitatea de recuperare a moșiilor confiscate în 1566. Indiscutabil, acțiunea a fost complexă și dificilă, în primul rând pentru că beneficiarul donației era puternicul Gaspar Bekes de Kornýát, unul din favoriții principelui Ioan Sigismund Zápolya. Pe de altă parte, foarte interesați de restituire trebuie să fi fost nu doar rudele ucigașului, ci și nobilii Fiath care, așa cum s-a văzut, au urmărit mereu îndepărtarea coproprietarilor din satele lor. În lipsa documentației, se poate doar presupune că nobilii Flore fie l-au determinat pe principe să-și retragă dania, apelând la calea judiciară³⁵, fie au obținut de la noul suveran (Ștefan Báthori) anularea donației, profitând de căderea în dizgrație și chiar condamnarea lui Bekes, în anii 1571–1575. Cert este că la 20 august 1581, Nicolae Flore (fiul lui Ioan) era în dispută cu cei cinci băieți ai răposatului Ioan Fiat (nepoții lui Francisc), cu nepoata și două strănepoate ale aceluia Ladislau Fiat de la început de veac, pentru actele vechilor posesii,

³³ Ibid., 197–200, nr. 162. Dintre toate femeile contestatate, doar Ana apare nemăritată.

³⁴ Ibid., 203, nr. 165.

³⁵ Mărturiile din aceeași decadă dovedesc retragerea donațiilor princiere în urma opoziției tenace a localnicilor: posesiile lui Ioan de Bizere stins fără urmași, datorite cancelarului Mihai Csáky, au fost recuperate de rudele răposatului, din ramura Găman (1561–1563), iar locul părăsit al școlii catolice din Caransebeș, donat lui Ludovic Fiat, s-a întors în patrimoniul orașului (1566–1567).

extinse acum la 13 sate: Armenișul de Sus și de Jos, Sadova de Sus și de Jos, Feneșul de Sus și de Jos, Gyuro de Sus și de Jos, Slatina, *Zarazpatak*, *Zekastelek*, *Nagypatak* și *Nyres*.³⁶ Conscrierea fiscală din anul 1603 arată că Nicolae Flore era singurul proprietar din Dalci (două porți fiscale) și coproprietar în Armeniș (alături de Ludovic Fiat și George Gârlișteanu) – o poartă din totalul de șapte, în Sadova (cu familiile Fiat, Bakoczi și Gârleșteanu) – o poartă din cele opt și în Slatina (cu Petru Marin) – două porți din cinci.³⁷ În celelalte sate, proprietățile se reduceau la simple parcele a căror valoare de impunere nu depășea un sfert de poartă. Localizarea stăpânirilor este posibilă și prin menționarea supușilor pe care nobilii Flore îi aveau în diverse sate. Astfel, nobilul Sigismund Flore a avut iobagi români la Iaz – Lupu Românul/ *Rumen Farkas* (1628) și la Ohaba Mâtnic: Ioan Munteanu (1642) și Petru Feneșanul (1655).³⁸

Din documentele amintite se poate afla și care au fost reședințele familiei Flore. Nobilii din prima parte a secolului XVI folosesc predicatul *de (Karan) Sebes*, pentru a-și etala apartenența la o comunitate nobiliară renumită. Mai târziu, Nicolae Flore a preferat să se stabilească la Slatina-Timiș, acolo unde își avusese reședința bunicul său Nicolae Nowcha.³⁹

Pe lângă proprietățile enumerate mai sus, familia a stăpânit în mod temporar sate și părți de moșii luate în zălog. Sumele împrumutate pentru mai mulți ani arată puterea financiară a nobililor Flore. La 11 iulie 1552, aleșii Ioan Flore și Ludovic Sebessi i-au dat 400 de florini (*in monetis novis usualibus*) nobilului Mihai Bánffy de Lossoncz, luând ca zălog părțile sale posesionare din șase sate și alte șase predii bănațene. Prin răscumpărarea zălogului, cei doi creditori urmau să primească fiecare câte 200 de florini.⁴⁰ La fel de înstărită apare și doamna Barbara Flore care a împrumutat familia Annoka cu 312 florini pe timp de opt ani, începând de la 12 aprilie 1586. În schimbul sumei, Barbara Flore a luat în zălog jumătate din prediul *Pestelzty* aflat în cuprinsul posesiei Jena.⁴¹

Pentru secolul următor nu mai sunt consemnate achiziții imobiliare. Rămân certe doar pierderea proprietăților ca urmare a cuceririi otomane din anul 1658, apoi tentativele de recuperare a lor în timpul celei de-a doua ocupații habsburgice. După alungarea armatelor islamice de către trupele imperiale, prima grijă a nobilimii revenite din refugiul transilvan a fost revendicarea fostelor proprietăți

³⁶ EK, 117–118, nr. 293–296.

³⁷ Feneșan, *Diplomatarium*, II, 279–280, nr. 103.

³⁸ Pesty, *Szörényi*, II, 99, 387; Feneșan, *Diplomatarium*, II, 456, nr. 182.

³⁹ Pesty, *Szörényi*, III, 140, nr. 125; *Nicolaus Nowcha de Zlatina* (1501); EK, 118, nr. 295; *Nicolaus Flore de Zlatina* (1581).

⁴⁰ Pesty, *Szörényi*, III, 265–268, nr. 200–202. Referiri la zălogire se făceau chiar și la 6 ianuarie 1574, cu ocazia unui proces de proprietate (Ibid., 395–398, nr. 263).

⁴¹ Pesty, *Krassó*, IV, 117–118, nr. 451.

și obținerea recunoașterii vechilor privilegii din partea Curții vieneze. Pe 30 august 1688, nobilul Ioan Flore a solicitat restituirea nu doar a averii și a morii familiale din Caransebeș, ci și bunurile răposatului Grigore Tivadar cu care se înrudea prin alianță.⁴² În anii următori, autoritățile habsburgice au refuzat constant recunoașterea vechilor titluri de proprietate ale nobilimii severinene, acceptând doar principiul *uti possidetis*. Dezamăgirea și nemulțumirea elitelor bănățene față de această intransigență au fost exprimate în câteva proteste oficiale (9 iunie și 22 iulie 1695). La demersurile nobilimii severinene a subscriș și nobilul Ioan Flore.⁴³ Politica imperială de tergiversare, precum și revenirea întregului Banat sub stăpânirea otomană, prin Tratatul de la Karlowitz (1699), au anulat acțiunile și speranțele nobilimii bănățene cu privire la recuperarea vechilor proprietăți.

Funcțiile îndeplinite de nobilii Flore au contribuit la clădirea și menținerea prestigiului familiei. Ascensiunea în viața publică se întrevede la 20 septembrie 1544, când Ioan Flore avea funcția de cetățean jurat și consul în adunarea lărgită a Caransebeșului. Aceasta fusese convocată pentru a confirma solidaritatea și sprijinul reciproc dintre prim-judele Ladislau Racovița și locuitorii orașului.⁴⁴ Nicolae Flore a ajuns și mai influent, reușind să fie ales *judex primarius* al Caransebeșului (1581)⁴⁵, apoi să ocupe demnitatea de castelan al districtului omonim. Această funcție colegială a fost îndeplinită intermitent, timp de 12 ani (1582–1594), alături de nobilii Ioan Tivadar, George Gârlișteanu, Nicolae Toth, Ioan Simon și Mihai Vaida. În calitate de castelan, Ioan Flore a autentificat acte de zălogire a moșilor (31 decembrie 1582, 12 aprilie 1586), a raportat principelui despre opreliștea formulată cu ocazia unei introduceri în posesie (7 iunie 1585), a înregistrat concomitent atât solicitarea unor particulari de a prelua prin moștenire posesiile nobilului Francisc Mâtniceanu, mort fără urmași, cât și opoziția văduvei acestuia (8 iunie 1585), a redactat o procură în vederea încheierii unui zălog (26 aprilie 1588) și a judecat, în primă instanță, ocuparea abuzivă a unei proprietăți (martie 1591). Printre ultimele activități cunoscute se află adeverirea preluării unui zălog, în condițiile renunțării preemtorilor (1593), și misiunea de a consulta pe cei care aveau prioritate la zălogire (11 februarie 1594). Sigismund Flore a fost cel din urmă membru al familiei care a îndeplinit o funcție notabilă, aceea de prim-jude caransebeșean. În această calitate, la 30 aprilie 1653, el a adeverit vânzarea unei case din piatră, situată pe strada Banului. Neîndoielnic, nobilii Flore au primit și misiuni mai modeste, dar informațiile sunt cvasi-absente. Printre puținele exemple cunoscute se află

⁴² Feneșan, “Caransebeșul,” 80, 82.

⁴³ Feneșan, “Stăpâni,” 178–179; Feneșan, “Comitatul,” 211, nr. IX.

⁴⁴ Pesty, *Szörényi*, III, 233–234, nr. 183.

⁴⁵ Pesty, *Szörényi*, II, 259.

desemnarea lui Nicolae Flore ca reprezentant princiar (*homo wayuodalis*) la o introducere în posesie (8 mai 1586).⁴⁶

Aspectele de spiritualitate rămân într-o pronunțată obscuritate. Totuși, conținutul unor documente atestă în mod indirect gradul de cultură relativ ridicat al nobililor Flore. În primul rând, administrarea proprietăților și îndeplinirea în bune condiții a funcțiilor publice au impus acestor persoane să cunoască și să utilizeze curent limbile latină, română, maghiară, chiar și sârbă. Tot astfel, alcătuirea unor procese verbale și rapoarte, deslușirea poruncilor princiare, aplicarea dreptului cutumiar bănățean și a legislației Dietelor transilvane, parcurgerea tuturor etapelor unei proceduri judiciare etc. nu se puteau realiza corect și eficient fără stăpânirea unor cunoștințe de gramatică, de calcul și de drept.

Familia Flore a ieșit din atenția documentelor după anul 1700. Aceasta nu se regăsește printre numeroasele neamuri bănățene stabilite pe cuprinsul Principatului ardelean, mai cu seamă în comitatul Hunedoarei. Nu este exclus ca unele ramuri fără noblețe, dar prolifiche și durabile, să fi rămas în Banat până în timpurile moderne. De exemplu, Dinu Flore, român prin nume și semnătura chirilică utilizată, figurează ca mare proprietar la Bara și Oloșag (în zona Lugoj) pe 22 aprilie 1879⁴⁷, iar un Flore János (Ioan) lucra ca fierar la Vârciorova de lângă Caransebeș, prin 1892.⁴⁸ Puținele mărturii păstrate îngreunează cunoașterea cuprinzătoare a biografiilor Floreștilor, dar nu pot ascunde faptul că familia lor s-a numărat printre neamurile onorabile ale Banatului medieval.

⁴⁶ Pesty, *Krassó*, IV, 119, nr. 452.

⁴⁷ Budapest Főváros Levéltára, *Közjegyzői*, VII.200.a – 1879 – 0545, 8.

⁴⁸ *Magyarország iparosainak és kereskedőinek cím- és lakjegyzéke*, red. Jekelfalussy József (Budapest, 1892), 1042.

ANEXE

Patrimoniul imobiliar al familiei Flore în secolele XVI–XVII
(satele dispărute sunt însemnate cu * iar prediile cu **)

I. Posesii și părți posesionare în comitatul Severin

Nr. crt.	Posesia	Data	Beneficiar/ proprietar	Observații
1 2 3 4 5 6 7	Găvojdia de Sus Găvojdia de Jos Teregova Hidegpathak** Crușovăț Zalyn** Jobolchyna**	11 iulie 1552	Ioan Flore și Ludovic Sebessi	Luata cu zălog de la Mihai Bánffi de Lossoncz pentru 200 de florini. (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 265–267, nr. 200–201).
8 9 10 11 12	Gosdyan* Trygowa* Kwssocz* Patak** Helendyn**	11 iulie 1552	Ioan Flore și Ludovic Sebessi	Luata cu zălog de la Mihai Bánffi de Lossoncz pentru 200 de florini. (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 267–268, nr. 202).
13 14	Armeniș Feneș	Înainte de 1561	Ioan Fiat, Nicolae Flore	Posesii stăpânite prin moștenire; cei doi nobili se judecau pentru actele de proprietate. (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 349–356, nr. 246–248).
15 16 17 18 19 20 21 22	Dalci Sadova Slatina Zarazpatak/ Valezaka* Gyuro de Sus** Gyuro de Jos** Nagypatak/ Vale- mare** Zekes**	6 februa- rie 1566	Ștefan Flore	Părțile sale posesionare din Armeniș, Feneș și cele opt sate sau predii au fost confiscate de principe pentru fratricid. (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 341–342, nr. 239).
23	Nyres/ Masthakan*	20 august 1581	Nicolae Flore și cei 5 fii ai lui Ioan Fiat	Posesie aflată deja în patrimoniul celor două familii care se judecă pentru drepturile și actele de stăpânire. (EK, 117–118, nr. 293–294).

Nr. crt.	Posesia	Data	Beneficiar/ proprietar	Observații
24	Pestelzty**	12 aprilie 1586	Barbara Flore	Jumătate de prediu luat cu zalog pe opt ani de la familia Annoka care a primit un împrumut de 312 florini. (Pesty, <i>Krassó</i> , IV, 117–118, nr. 451).
25	Iaz	1628	Sigismund Flore	Avea un iobag în sat. (Pesty, <i>Szörényi</i> , II, 99).
26	Ohaba Mătnic	1642, 25 noiembrie 1655	Sigismund Flore	Avea câțiva iobagi în sat. (Pesty, <i>Szörényi</i> , II, 387; Feneșan, <i>Diplomatarium</i> , II, 456, nr. 182).

II. Proprietăți în Caransebeș

Nr. crt.	Data	Proprietari	Bunuri stăpânite
1	17 noiembrie 1528	Petru Flore	Avea o curte în apropierea zidului orașului (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 180, nr. 151).
2	6 februarie 1566	Ștefan Flore	Casa sa a fost confiscată de principe pentru fratricid. (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 341–342, nr. 239).
3	30 august 1688	Ioan Flore	A revendicat imobilele și moara stăpânite înainte de anul 1658 de rudele sale și de Grigore Tivadar. (Feneșan, “ <i>Caransebeșul</i> ,” 80).

Funcții deținute de membrii familiei în secolele XVI–XVII

Nr. crt.	Numele	Funcția	Data sau perioada
1	Ioan Flore	Cetățean jurat și consul în adunarea orașului Caransebeș (Pesty, <i>Szörényi</i> , III, 233, nr. 183).	20 septembrie 1544
2	Nicolae Flore	Prim-jude al orașului Caransebeș (Pesty, <i>Szörényi</i> , II, 259).	1581
3	Nicolae Flore	Castelan al districtului Caransebeș (Pesty, <i>Krassó</i> , IV, 106–107, 115–117, nr. 445, 450, 451; EK, 204, nr. 544; Feneșan, <i>Diplomatarium</i> , II, 148–149, 177, 179–180, 183, nr. 46, 55, 56, 58).	31 decembrie 1582, 7– 8 iunie 1585, 12 aprilie 1586, 26 aprilie 1588, c. 1 martie 1591, 1593, 11 februarie 1594

Nr. crt.	Numele	Funcția	Data sau perioada
4	Nicolae Flore	Desemnat să participe la o punere în posesie (Pesty, <i>Krassó</i> , IV, 119, nr. 452).	8 mai 1586
5	Sigismund Flore	Prim-jude al orașului Caransebeș (Feneșan, <i>Documente</i> , 202, nr. 92; Pesty, <i>Szörény</i> , II, 268).	30 aprilie 1653, 1654

BIOGRAPHICAL SEQUENCES OF NOBLES FLORE IN THE 16TH–17TH CENTURIES

Abstract

The family of Flore is documentary attested in 1528. The preserved documents do not allow us to reconstitute a coherent and complete genealogy, but come with information on anthroponyms, the way they were related to other families, their fortune and functions in the course of time. The existence of the eight individuals is unequally put in light by papers and their relationship is rarely specified. The family lived and integrated in a preponderant Romanian milieu.

The family's real patrimony consists in shares of villages, houses, and mills in the district and town of Caransebeș. The family got gold of those share through matrimonial alliances (wives' dowry) or by holding them as security. The Flores and the strong family of Fiath of Armeniș were co-owners in 10–15 villages, a reason of lots of conflicts concerning the papers and right of owning. The family was deprived of the possession in the Banat in 1658 with the Ottoman conquest.

The family's members' access to local dignities confirms the social ascension of the family: castellan of the district of Caransebeș and mayor of the homonymous town. The series of testimonies concerning the family of Flore's presence in the Banat ends in 1700.